

Efektywność racjonalnego wyboru sprzedawcy energii elektrycznej Studium przypadku

Magdalena Suska-Szczerbicka*

Streszczenie: W artykule przedstawiono zapisy dotyczące efektywności wprowadzanych zmian w podmiotach na rynku. Zaprezentowano regulacje prawne związane z rynkiem energii elektrycznej, przedstawiono procedury dotyczące zmiany dostawców energii elektrycznej i wymieniono najbardziej charakterystyczne zjawiska, które towarzyszą zakupom energii. Zaprezentowano ponadto, jak oferty cenowe poszczególnych zakładów energetycznych wpływają na budżet zespołu szkół ogólnokształcących. Uzyskana analiza wskazuje, że stosowana przez analizowane zakłady energetyczne konkurencja cenowa nie zachęca do zmiany sprzedawcy energii elektrycznej.

Słowa kluczowe: efektywność, racjonalny wybór, energia elektryczna, oferta

Wprowadzenie

W dobie dynamicznego rozwoju techniki energia elektryczna odgrywa ważną rolę w życiu mieszkańców i gospodarce kraju. Jest niezbędnym czynnikiem do rozwoju gospodarczego, cywilizacyjnego i kulturowego. Zapewnienie dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych zarówno do gospodarstw domowych, jak i przemysłu jest obecnie jednym z głównych zadań, wobec którego stanęły państwa Unii Europejskiej. Wskutek zmian postrzegania problemów środowiska, udziału społeczeństwa i gospodarki w korzystaniu z zasobów naturalnych Ziemi pojawiła się konieczność podjęcia określonych działań ochronnych w poszczególnych sektorach gospodarki. Rozwój gospodarczy nabrał nowego znaczenia, musi teraz oznaczać nie tylko wzrost dochodów *per capita*, lecz także poprawę innych elementów dobrobytu społecznego (Pearce, Turner 1990: 24). Dostrzeżono aspekt ekologiczny występujący w otoczeniu przedsiębiorstwa i podjęto m.in. politykę ochrony środowiska, której nadano rangę ważności na poziomie polityki wewnętrznej i globalnej. W wyniku dostrzeżonych strat i zanieczyszczeń podjęto działania w kierunku ich ograniczenia, objęto poszczególne sektory programami proekologicznymi. Za głównego winowajcę wpływającego na zmiany klimatu na Ziemi uznano światowy system energetyczny. Właściwa równowaga pomiędzy rozwojem sektora energetyki a zdolnością do wywiązania się z obowiązków ochrony środowiska to jeden z podstawowych elementów rynku zrównoważonej polityki energetycznej. Energię ciepłą i elektryczną uważa się dziś za oczywistą i niezbędną do życia. Dzisiaj poszukuje się

* mgr Magdalena Suska-Szczerbicka – Uniwersytet Szczeciński, doktorantka Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, ul. Mickiewicza 64, 70-101 Szczecin, e-mail: ms@am-wind.pl

takich kierunków rozwoju i takich rozwiązań technicznych, jakie pozwolą na wykorzystanie czystej energii oraz poprawę technicznej sprawności systemów wytwarzania i racjonalnego wykorzystania energii. Energia jest podstawą rozwoju każdego uprzemysłowionego państwa. Jest jedną z najważniejszych gałęzi gospodarki, w której gospodarka paliwowo-energetyczna stanowi obszar działalności gospodarczej obejmujący całokształt zjawisk i procesów związanych z pozyskiwaniem i wykorzystywaniem nośników energii zarówno w procesach przetwarzania jednych nośników energii na inne, jak i w procesach końcowego zużycia paliw i energii (*Gospodarka paliwowo-energetyczna...* 2010: 32). Energia jest dostępna lokalnie, służy więc rozwojowi lokalnych rynków energii, rozwojowi infrastruktury energetycznej, poprawiając konkurencyjność sektora energetycznego (Soliński i in. 2010: 15). Często ten sektor postrzega się jako jeden z sektorów strategicznych gospodarki każdego państwa, co wiąże się z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego gospodarki (Soliński i in. 2010: 15). Wejście Polski do Unii Europejskiej wiązało się z koniecznością uzyskania akceptacji Komisji Europejskiej dla polskiego systemu udzielania pomocy, co z kolei wiąże się z koniecznością dokonania istotnych zmian (Górka i in. 2001: 354). Zasadniczym wyzwaniem rozwojowym Polski jest rozwój polityki energetycznej kraju warunkujący zarówno realizację konstytucyjnych obowiązków i zadań państwa, jak i realizację wymogów unijnych. Oznacza to konieczność podejmowania działań zapewniających zaspokojenie potrzeb energetycznych z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska, a także równowagę interesów wszystkich podmiotów życia społecznego i gospodarczego. Zasoby przemysłowe konwencjonalnych surowców energetycznych są na wyczerpaniu, a ich wystarczalność szacowana w dostępnych publikacjach na kilkadziesiąt lat (Mokrzycki i in. 2008). Ciągły popyt na energię wiąże się ze wzrostem kosztów jej pozyskania. Wzrost tych kosztów doprowadza do systematycznego wzrostu cen energii. Wzrost cen energii powoduje to, że podmioty krajowe i gospodarstwa domowe decydują się na monitorowanie zużywanego ilości energii i podejmowanie prób zmiany dostawców energii elektrycznej. Dokonywanie wyboru określonego wariantu następuje na podstawie analizy korzyści wynikających z zastosowanych zmian.

1. Efektywność podejmowanych decyzji

Każde zmiany wymagają podejmowania właściwych wyborów spośród wielu możliwości. Realizacja planowanych zmian zmierzająca do przetrwania czy do maksymalizowania zysku wymaga podejmowania decyzji. Przedmiotem takiej decyzji jest odpowiedź na postawione pytanie: Czy planowane przedsięwzięcie jest efektywne z punktu widzenia postawionego celu firmy? Podejmowanie decyzji bez względu na ich rodzaj jest trudne i powinno się opierać na określonych kryteriach, ponieważ jest obarczone sporym ryzykiem. Ocena planowanych przedsięwzięć lub zmian w dotychczasowym działaniu składa się na ogół z wielu elementów, należy więc stwierdzić, że powinna mieć charakter wielokryterialny. Sporządzając taką ocenę, trzeba uwzględnić kilka kryteriów, według ich znaczenia, i wykorzystać dostępne rozwiązania metodyczne w taki sposób, by uzyskać informacje o racjonalności planowanych przemian. W prowadzonej ocenie planowanego działania należy również wziąć pod uwagę ryzyko i jego rozmiar. Rozmiary ryzyka występującego w działalności przedsiębiorstw są zależne od wielu wzajemnie na siebie oddziałujących czynników (Urbańczyk, Szczęsna 2002: 56). Podstawą racjonalnego działania jest zasada opłacalności zamierzonej modyfikacji. Wymaga to takiego sposobu działania, jaki umożliwi osiągnięcie w przyszłości

odpowiednich efektów. Każdy, kto wprowadza określone przeistoczenia, oczekuje takich relacji, by obniżyć poniesione nakłady. Oznacza to, że głównym celem dokonywania określonych zmian jest wygospodarowanie odpowiednich profitów. Cel rozpatrywany w aspekcie ekonomicznym jest motywem wewnętrznym, zamiarem, dążeniem do osiągnięcia określonego stanu bądź chęcią wykonania określonych czynności, które wynikają z potrzeb ludzkich i społecznych interesów (Janasz i in. 2010: 68).

Zakładając, że efekty ekonomiczne uzyskane z wprowadzonych przemian są wyższe od dotychczasowych dochodów, mówimy o racjonalnym działaniu i o efektywności. Efektywność opiera się na zasadach racjonalnego działania, które mogą być sformułowane jako:

- uzyskanie maksymalnego efektu przy danych nakładach,
- minimalizacja nakładów przy danym efekcie (Walczak 2007: 222–223).

Efektywność, wyznaczana na poziomie mikroekonomicznym i makroekonomicznym, może dotyczyć różnych procesów. Działalność jest uznawana za efektywną, jeżeli obliczony poziom nadwyżki jest większy od zera. Efektywność jest powiązana również z gospodarowaniem zasobami przedsiębiorstwa lub instytucji. Ocena efektywności planowanych zamierzeń jest nadrzędnym elementem działalności wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw, także instytucji publicznych, a sformalizowana część oceny efektywności wykorzystująca formuły matematyczne stanowi treść części oceny, tj. oceny rachunkowej, i nie zawsze dotyczy inwestycji czy znacznych przekształceń. W jej ocenie wykorzystuje się kryteria finansowe, ekonomiczne i społeczne.

Dla przeprowadzenia rachunku ekonomicznej efektywności podjętych decyzji niezbędne jest skwantyfikowanie nakładów i efektów oraz zmierzenie i wyrażenie ich najczęściej w jednostkach pieniężnych. Elementy niewymierne, stanowiące część oceny efektywności inwestycji, których nie da się skwantyfikować, uwzględnia pozarachunkowa ocena efektywności, dotycząca np. oddziaływania planowanego zamierzenia na środowisko czy zdrowie, ma to wyraz niepieniężny. Kryteria ekonomiczne i społeczne są istotne z punktu widzenia makroekonomicznego rachunku efektywności, wykorzystywane przez organy zainteresowane wpływem planowanej modyfikacji np. na środowisko. Z punktu widzenia mikroekonomicznego rachunku badane efektywności są istotne przede wszystkim dla zarządzającego jednostką.

2. Zmiana dostawcy energii, odniesienie w regulacjach prawnych

Efektywność końcowego wykorzystania energii jest od wielu lat jednym z ważniejszych problemów gospodarek krajów UE. Efektywne korzystanie z energii nie oznacza obniżenia standardu życia, lecz racjonalne i zrównoważone wykorzystywanie energii oraz zapewnienie rozwoju rynku usług energetycznych. Świadome korzystanie z energii połączone z właściwym wyborem jej dostawcy może doprowadzić do istotnych korzyści. W celu promocji nowych rozwiązań i ograniczenia zużycia energii prowadzi się działania polegające na wprowadzaniu nowych uregulowań prawnych oraz wdrażaniu nowych energooszczędnych rozwiązań technicznych (Dąsał, Popławski 2008: 141–146). Szczegółne znaczenie dla konkurencyjności rynku energii elektrycznej mają przepisy dyrektywy regulujące działania systemów przesyłowych i dystrybucyjnych na rynku energii elektrycznej. W zakresie konkurencyjności rozumie się tu uzyskanie równego dostępu do rynku dla wszystkich podmiotów i eliminacji monopolu. Dostawę energii traktuje się jako świadczenie usług publicznych, w związku z tym planuje się całkowitą eliminację „ubóstwa energetycznego”. W tej sytuacji

budowa i eksploatacja infrastruktury sieciowej staje się domeną (Cherka i in. 2010: 110). Dostawa energii elektrycznej stała się towarem, który wymaga określonej drogi postępowania. Na rynku energetycznym wyróżnia się trzy podsektory: wytwarzanie energii, dystrybucja i jej sprzedaż (handel energią).

Krajowym aktem prawnym, który określa zasady i warunki zaopatrywania odbiorców w energię przez przedsiębiorstwa energetyczne, jest ustawa z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne¹. Zgodnie z zapisami tej ustawy odbiorca energii elektrycznej ma prawo dokonania wyboru zakupu energii od dowolnie wybranego sprzedawcy/dostawcy energii. By umożliwić zakup energii od wybranego przez siebie sprzedawcy/dostawcy, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej zwane operatorem systemu dystrybucyjnego jest obowiązane zapewnić odbiorcom, na zasadzie równoprawnego traktowania, świadczenie usług dystrybucji energii. Zarówno zakup energii, jak i jej dystrybucja/przesył odbywa się na podstawie umowy. Sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych odbywa się na podstawie umowy sprzedaży zawieranej ze sprzedawcą energii i umowy o świadczenie usług dystrybucji zawieranej z operatorem systemu dystrybucyjnego, który przesyła energię

Przepisy europejskie stanowiące o swobodnym wyborze sprzedawcy to m.in. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wcześniej: Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, nazwa zmieniona Traktatem z Lizbony), który gwarantuje swobodny przepływ towaru, jakim jest energia, swobodę świadczenia usług i swobodę przedsiębiorczości.

Zgodnie z zapisami dyrektywy 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (dyrektywa elektroenergetyczna) odbiorca ma prawo swobodnego wyboru sprzedawcy w warunkach całkowicie otwartego rynku, który pozwala wszystkim odbiorcom na swobodny wybór sprzedawców energii elektrycznej, a wszystkim sprzedawcom swobodę zaopatrywania swoich odbiorców, jak również zapewnia wdrożenie systemu dostępu strony trzeciej do systemu przesyłowego i dystrybucyjnego opartego na opublikowanych taryfach, mającego zastosowanie do wszystkich uprawnionych odbiorców i stosowanego obiektywnie, bez dyskryminacji w odniesieniu do użytkowników systemu (Nowacki 2010: 113–127).

Przepisy dyrektyw określiły termin otwarcia rynku dla poszczególnych grup odbiorców. Zgodnie z nimi od 1 lipca 2007 r. odbiorcy nabyli uprawnienie zakupu energii od wybranych przez siebie sprzedawców.

Według danych statystycznych wciąż niewielka liczba odbiorców skorzystała z prawa zmiany dostawcy, liczba odbiorców, którzy wykorzystali to uprawnienie, była w 2011 r. ponad czterokrotnie większa w stosunku do stanu z 2010 r.

W Polsce ciągle stosunkowo niewielu odbiorców (około 0,23%) skorzystało do tej pory z takiej możliwości. Mała aktywność odbiorców może być przejawem niewiedzy i wielu negatywnych zjawisk i barier. Ważne jest także to, że z prawa wyboru korzysta (TPA) coraz więcej podmiotów. Zmiana w zakresie korzystania z prawa wyboru sprzedawcy przez odbiorców przyłączonych do sieci poszczególnych OSD przedstawiono w tabeli 1. W 2011 r. monitoringiem zostały objęte 64 podmioty zarządzające siecią dystrybucyjną (OSD), prowadzące

¹ Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, DzU 2006, nr 89, poz. 625; nr 104, poz. 708; nr 158, poz. 1123; nr 170, poz. 1217; DzU 2007, nr 21, poz. 124; nr 52, poz. 343; nr 115, poz. 790; nr 130, poz. 905; DzU 2008, nr 180, poz. 1112; nr 227, poz. 1505; DzU 2009, nr 3, poz. 11; nr 69, poz. 586; nr 165, poz. 1316; nr 215, poz. 1664; DzU 2010, nr 21, poz. 104; nr 81, poz. 530.

zarazem działalność sieciową i handlową. W tabeli 1 przedstawiono wyniki dla jedynie jedenastu OSD, które realizowały zgłoszenia zmiany sprzedawcy.

Dynamika zjawiska zmiany sprzedawcy przez odbiorców była w 2011 r. znacznie wyższa niż w poprzednim okresie. Odnotowuje się, że wzrost był spowodowany nie tyle działaniem zainteresowanych podmiotów, ile wzmoczoną aktywnością akwizycyjną sprzedawców energii.

Swoboda, jaką daje TPA, powoduje coraz większą liczbę aktywnych na rynku odbiorców oraz określoną liczbę zmian sprzedawcy. To, jak kształtowała się sytuacja wyboru sprzedawcy na terenie operatorów OSD, przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 1

Prawo wyboru sprzedawcy w latach 2010–2011

Lp.	Operator systemu dystrybucyjnego	Liczba odbiorców TPA*		Wolumen dostarczonej energii w ramach TPA (MWh)		Udział energii elektrycznej dostarczonej w ramach TPA w stosunku do całkowitej energii dostarczonej przez dane przedsiębiorstwo (%)	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
1	PGE Dystrybucja	1 897	9 708	4 180 807	6 022 428	13,75	19,35
2	ENERGA Operator	1 353	9 466	2 130 397	2 796 369	11,03	14,26
3	TAURON Dystrybucja	4 041	11 519	10 069 075	12 731 255	58,90	37,87
4	ENEA Operator	751	3 727	2 806 482	4 481 261	16,52	26,20
5	VATENFALL Distribution	457	1 158	4 644 573	5 495 842	42,15	48,43
6	RWE Stoen Opeartor	421	2 168	838 675	1 451 380	11,89	19,98
7	PKP Energetyka	30	80	24 837	44 910	0,75	4,58
8	Polenergia Dystrybucja	1	65	662	43 054	0,41	20,26
9	Przedsiębiorstwo Energetyczne ESV	0	16	0	13 017	0,00	0,00
10	Energoserwis Kleszczów	0	1	0	321 822	0,00	0,00
11	Dalkia Poznań	0	18	0	146 627	0,00	100,0
12	ENESTA	0	4	0	89 006	0,00	23,90
13	Anwil	0	1	0	115 852	0,00	68,99
Razem		8 951	37 931	24 695 508	33 752 822	20,13	27,08

* Odbiorca rozumiany jako osoba fizyczna lub prawna, z którą spółka dystrybucyjna zawarła jedną lub więcej umów o przyłączenie do sieci oraz umów dystrybucji.

Źródło: URE na podstawie danych przedstawionych przez OSD.

Tabela 2

Prawo wyboru sprzedawcy – sytuacja w różnych grupach odbiorców komercyjnych i gospodarstwach domowych w 2011 roku

Lp.	Operator systemu dystrybucyjnego	Liczba odbiorców TPA*		Wolumen dostarczonej energii w ramach TPA (MWh)	
		A, B, C	G	A, B, C	G
1	PGE Dystrybucja	4 965	4 743	6 018 220	4 208
2	ENERGA Operator	4 600	4 866	2 782 623	13 745
3	TAURON Dystrybucja	8 085	3 434	12 724 467	6 788
4	ENEA Operator	2 893	834	4 479 209	2 052
5	VATENFALL Distribution	676	482	5 492 125	3 717
6	RWE Stoen Opeartor	1 044	1 124	1 445 333	6 047
7	PKP Energetyka	80	0	44 910	0
8	Polenergia Dystrybucja	65	0	43 054	0
9	Przedsiębiorstwo Energetyczne ESV	16	0	13 017	0
10	Energoserwis Kleszczów	1	0	321 822	0
11	Dalkia Poznań	18	0	146 627	0
12	ENESTA	4	0	89 006	0
13	Anwil	1	0	115 852	0
Razem		22 448	15 483	33 716 265	36 557

* Odbiorca rozumiany jako osoba fizyczna lub prawna, z którą spółka dystrybucyjna zawarła jedną lub więcej umów o przyłączenie do sieci oraz umów dystrybucji.

Źródło: URE na podstawie danych przedstawionych przez OSD.

Przedstawiona w tabelach 1 i 2 analiza pozwala stwierdzić, że w 2011 r. nastąpił bardzo dynamiczny – ponad czterokrotny – wzrost liczby odbiorców, którzy zmienili sprzedawcę w stosunku do liczby zmian w 2010 r.

W grupach odbiorców komercyjnych oznaczonych w tabelach A, B, C w 2011 r. zanotowano prawie trzykrotny wzrost liczby odbiorców, którzy skorzystali z prawa wyboru sprzedawcy i dokonali zmiany, jednak był on niższy niż w 2010 r. Wśród odbiorców w gospodarstwach domowych (w tabeli 2 kolumna G) w 2011 r. zaobserwowano ponad dziesięciokrotny wzrost liczby odbiorców, którzy dokonali zmiany sprzedawcy. Można zatem stwierdzić, że odnotowujemy znaczące zmiany wskaźnika TPA. Dokonując oceny zaprezentowanych wskaźników wzrostu, należy zwrócić uwagę na fakt, że w ujęciu globalnym ciągle niewielu odbiorców (około 0,23%) skorzystało do tej pory z prawa do zmiany sprzedawcy.

Wraz ze wzrostem liczby podmiotów zmieniających sprzedawcę energii elektrycznej zaobserwowano pewne nieprawidłowości związane ze stosowaniem procedur przy dokonywaniu tych zmian, a w związku z tym zauważono, że energia elektryczna stała się towarem wymagającym zastosowania drogi przetargowej (Dembny 2012: 79) dla podmiotów publicznych objętych ustawą z 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych. Realizowanie zamiaru zmiany dostawcy energii w przypadku podmiotów publicznych może się odbywać poprzez przetarg.

Zmiana sprzedawcy to jeden ze skuteczniejszych sposobów obniżenia kosztów ponoszonych na energię. Jednostki zainteresowane zmianą dostawcy, np. gminy, szkoły, przedszkola, przychodnie lekarskie i inne, mogą skorzystać z przykładowej dokumentacji przetargowej zredagowanej przez Urząd Regulacji Energetyki. Przygotowany projekt przykładowego for-

mularza dotyczącego przetargu na sprzedaż energii wynika z trudności, jakie napotykają podmioty przy próbach zmiany dostawcy. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki jako jednostka nadrzędna nad zakładami energetycznymi otrzymał wiele skarg, negatywnych opinii i wniosków dotyczących trudności na drodze zmiany dostawcy w trakcie stosowania procedur prawa zamówień publicznych lub prawa energetycznego.

Podstawowym kryterium wyboru nowego dostawcy jest najniższa cena dostawy energii. W zakresie dostawy energii podmioty mają wybór, natomiast w zakresie świadczenia usług dystrybucji energii podmioty nie mają wyboru z uwagi na fakt, że przedsiębiorstwa energetyczne świadczące usługi dystrybucji działają w obszarze monopolu naturalnego.

3. Studium przypadku

Analizowanym podmiotem jest zespół szkół ogólnokształcących. Szkoła od lat korzysta z usług jednego dostawcy energii, która jest wykorzystywana do oświetlenia pomieszczeń klasowych i innych związanych z życiem szkoły, nie wykorzystuje się energii elektrycznej do ogrzewania wody czy pomieszczeń. Szkoła ma moc przyłączeniową 34kW i została zakwalifikowana do taryfy C12a. Przyjęto dwumiesięczny cykl rozliczeniowy. Roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat podano w tabeli 3. Przedstawiona w tabeli skala zużycia energii na przestrzeni lat nie wskazuje znacznego zużywania energii elektrycznej, niemniej jednak może mieć ono wpływ na osiągnięcia określonych korzyści finansowych wynikających ze zmiany dostawcy. Zmiana dostawcy konkurencyjnego cenowo w stosunku do obecnego pozwala na uzyskaniu określonych oszczędności finansowych. Do złożenia oferty na dostawę energii elektrycznej zaproszono trzy główne w kraju zakłady energetyczne, ich ofertę cenową przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 3

Zużycie energii elektrycznej przez ZSO w latach 2010–2012 w kWh

Okres	Taryfa	2010	2011	2012
od 7 stycznia do 6 marca	I energia czynna szczytowa	1 382	1 395	1 345
	II energia czynna pozaszczytowa	2 299	2 301	2 203
od 7 marca do 9 maja	I energia czynna szczytowa	998	1 007	992
	II energia czynna pozaszczytowa	2 119	2 101	2 090
od 9 maja do 9 lipca	I energia czynna szczytowa	599	608	595
	II energia czynna pozaszczytowa	1 399	1 421	1 395
od 10 lipca do 10 września	I energia czynna szczytowa	169	172	165
	II energia czynna pozaszczytowa	668	653	705
od 11 września do 12 listopada	I energia czynna szczytowa	1 178	1 205	1 202
	II energia czynna pozaszczytowa	2 201	2 307	2 392
od 13 listopada do 6 stycznia	I energia czynna szczytowa	2 197	2 279	2 209
	II energia czynna pozaszczytowa	3 512	3 591	3 570
Razem zużycie według taryf		6 523	6 666	6 508
		12 198	12 374	12 355
Razem zużycie w kWh		18 721	19 040	18 863

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji księgowej.

Zużycie energii w szkole kształtowało się podobnie w poszczególnych latach i w 2010 r. wynosiło 18 721 kWh, wzrosło o 1,7% w 2011 r. i wynosiło 19 040 kWh. Zużycie w 2012 r. kształtowało się na poziomie 18 863 kWh i zmniejszyło się w stosunku do 2011 r. o 0,93%, a zwiększyło o 0,76% w stosunku do 2010 r.

Przedstawiona oferta przez sprzedawców energii jest spójna w opłacie handlowej. Każdy analizowany zakład energetyczny (A, B, C) przyjął stałą opłatę handlową na poziomie 15,00 zł netto. Oferty różnią się ceną energii zarówno w stawce energii czynnej szczytowej, jak i stawce energii czynnej pozaszczytowej.

Tabela 4

Oferta cenowa dla ZSO – (grupa taryfowa C12a) przedstawiona przez trzech głównych dostawców energii na rynku krajowym

Dostawca energii	Oferta	Opłata handlowa	Cena energii szczytowej taryfa I	Cena energii pozaszczytowej taryfa II
A	zawsze rabat 3% od ceny podstawowej	15,00	0,4272	0,2974
	stała cena	15,00	0,4060	0,2826
B	stała cena	15,00	0,3746	0,2620
C	stała cena	15,00	0,4475	0,3180

Źródło: opracowanie własne.

Dla porównania kosztów rocznych zakupu energii elektrycznej przez ZSO autorka zaprezentowała w tabeli 5 symulacje rocznych kosztów zużywanej energii według oferty cenowej każdego przedsiębiorstwa energetycznego (A, B, C), które złożyło ofertę sprzedaży energii elektrycznej w deklarowanych cenach. Do obliczeń przyjęto zużycie energii za rok 2012.

Obliczenia zaprezentowane w opracowaniu służą do przedstawienia możliwości uzyskania maksymalnych korzyści przy określonych ofertach. Jak widać, najkorzystniejszą ofertę cenową szkoła otrzymała od zakładu energetycznego B. Według złożonej oferty przez zakład energetyczny B i średniorocznego zużycia energii elektrycznej kwota, jaką szkoła musiałaby przeznaczyć na energię, to 5675,00 zł. Najmniej korzystna oferta została złożona przez zakład energetyczny C, koszt średnioroczny zużywanej energii wyniósłby 6841,00 zł.

Według danych księgowych analizowana szkoła za rok 2012 poniosła rzeczywisty koszt zużycia energii z uwzględnieniem ceny taryf szczytowych i pozaszczytowych na poziomie 6455,00 zł. Gdyby przyjęła ofertę cenową zakładu A, koszt ten by się nieco zmniejszył. Przyjmując ofertę cenową zakładu energetycznego B, szkoła poniosłaby roczny koszt zużycia energii niższy o około 780,00 zł. Przyjmując ofertę cenową zakładu energetycznego C, szkoła poniosłaby koszt zużycia energii elektrycznej większy o około 386,00 zł. Jak widać, nie są to sumy, które mogą wpłynąć w istotny sposób na budżet szkolny.

Tabela 5

Symulacje rocznych kosztów zużywanej energii

Oferta zakładu energetycznego A							
Oferta zawsze rabat cenowy 3%	Cena energii czynnej szczytowej taryfa I	Cena energii czynnej pozaszczytowej taryfa II	Roczne zużycie energii w poszczególnych taryfach I II		Koszt zużycia energii w poszczególnych taryfach		Koszt zużycia energii razem w zł
	0,4272 – 3% 0,4144	0,2974 – 3% 0,2885	6508	12 355	2697	3564	6261,00
Stała cena przez 24 miesiące	0,4060	0,2826	6508	12 355	2642	3492	6134,00
Oferta zakładu energetycznego B							
Oferta cenowa	0,3746	0,2620	6508	12 355	2438	3237	5675,00
Oferta zakładu energetycznego C							
Oferta cenowa	0,4475	0,3180	6508	12 355	2912	3929	6841,00

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można zauważyć, że konkurencja cenowa między zakładami energetycznymi jest niewielka i można widzieć to jako negatywne zjawisko wpływające na niechęć do podejmowania zmian.

Podsumowanie

Tylko niewielki procent podmiotów zmienił dostawcę energii. W Polsce to się nie opłaca. Zmiana dotychczasowego dostawcy energii nie daje mieszkańcom naszego kraju istotnych oszczędności. W krajach Unii Europejskiej jest inaczej: zmieniając dostawcę, Szwed jest w stanie obniżyć roczne wydatki na energię elektryczną o około 36%, Niemiec – o około 21%, powyżej 15% oszczędzają mieszkańcy Holandii, Belgii i Włoch, Polska znajduje się na szarym końcu tej listy. Szacunki pokazują, że możemy zaoszczędzić jedynie niewielkie kwoty.

Dokonując analizy efektywnego wyboru sprzedawcy energii, autorka miała na celu zaprezentowanie, jak oferty cenowe poszczególnych zakładów energetycznych wpłyną na budżet analizowanego zespołu szkół ogólnokształcących. Jak wynika z danych Urzędu Regulacji Energetyki, na zmianę sprzedawcy energii elektrycznej zdecydowało się mniej niż 0,5% rynku. Sprzedawcy nie konkurują między sobą, a jeżeli decydują się na ruchy konkurencyjne, to są one mało istotne, by podmioty chciały korzystać z prawa zmiany sprzedawcy energii elektrycznej.

Literatura

- Dąsał K., Popławski T. (2008), *Zmienność zużycia energii elektrycznej małych odbiorców w kontekście rynku energii*, „Rynek Energii” nr 1, 141–146.
- Dembny A. (2012), *Rynek przetargów na dostawę energii elektrycznej*, „Rynek Energii” nr 2.
- Górka K., Poskrobko B., Radecki W. (2001), *Ochrona środowiska*, PWE, Warszawa.
- Janasz K., Janasz W., Koziół K., Szopik-Depczyńska K. (2010), *Zarządzanie strategiczne. Koncepcje. Metody. Strategie*, Difin, Warszawa.
- Mokrzycki E., Ney R., Siemek J. (2008), *Światowe zasoby surowców energetycznych – wnioski dla Polski*, „Rynek Energii” nr 6.
- Nowacki M. (2010), *Prawne aspekty bezpieczeństwa energetycznego w UE*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa.
- Pearce D.W., Turner R.K. (1990), *Economics of natural resources and the Environment*, Harvester Wheatsheaf, New York.
- Soliński I., Ostrowski J., Soliński B. (2010), *Energia wiatru, komputerowy system monitoringu*, Wydawnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej, Kraków.
- Urbańczyk E., Szcześna A. (2002), *Efekt lewarowania jako miara ryzyka działalności przedsiębiorstwa*, w: *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa. Teoria i praktyka*, t. 2, red. E. Urbańczyk, Wydawnictwo Kreos, Szczecin.
- Walczak M. (red.) (2007), *Analiza finansowa w zarządzaniu współczesnym przedsiębiorstwem. Vademecum rachunkowości*, Difin, Warszawa.
- Cherka M., Elżanowski F.M., Swora M., Wąsowski K.A. (red.) (2010), *Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa.
- Gospodarka paliwowo-energetyczna w latach 2007–2008. Informacje i opracowania statystyczne* (2010), GUS, Warszawa.
- Ustawa z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, DzU 2006, nr 89, poz. 625; nr 104, poz. 708; nr 158, poz. 1123; nr 170, poz. 1217; DzU 2007, nr 21, poz. 124; nr 52, poz. 343; nr 115, poz. 790; nr 130, poz. 905; DzU 2008, nr 180, poz. 1112; nr 227, poz. 1505; DzU 2009, nr 3, poz. 11; nr 69, poz. 586; nr 165, poz. 1316; nr 215, poz. 1664; DzU 2010, nr 21, poz. 104; nr 81, poz. 530.
- Ustawa z 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, DzU 2010, nr 113, poz. 759; nr 161, poz. 1078; nr 182, poz. 1228.

EFFICIENCY OF A RATIONAL SELECTION OF THE ELECTRICAL POWER PROVIDER. CASE STUDY

Abstract: In this paper records concerning efficiency of changes introduced in market entities have been presented. It shows legal regulations regarding the electrical energy market. The author presents procedures necessary to change of the electrical power providers. The most characteristic phenomena accompanying purchases of the electrical power are listed in the paper. The way how the price policies of particular electricity companies influence the budget of a complex of grammar schools is analysed here. Obtained analysis shows that price competition between the analysed electricity companies does not encourage to change the electricity provider.

Keywords: efficiency, rational selection, electrical power, offer

Translated by Ewa Moszczeńska